

Yttrande över departementspromemorian Snabbare lagföring (Ds 2018:9)

(Ju2018/02403/DOM)

Helsingborgs tingsrätt har fått möjlighet att lämna synpunkter på departementspromemorian. Tingsrätten vill härmed framföra följande:

1. Jourdomstolar (kapitel 3)

Tingsrätten instämmer i utredarens bedömning att det saknas tillräckliga skäl för att införa jourdomstolar.

2. Snabbförfarande i brottmål för vuxna lagöverträdare (kapitel 4)

Tingsrätten tillstyrker förslagen om en förlängning och utvidgning av försöksverksamheten samt att den tillfälliga förordningen förlängs på motsvarande sätt.

3. Snabbare lagföring för unga lagöverträdare (kapitel 5)

Tingsrätten tillstyrker förslagen.

4. Häktning och snabbare lagföring för frihetsberövade vid mindre allvarlig brottslighet (kapitel 6)

Utredningen föreslår bland annat ett införande av en tredje punkt i 24 kap. 2 § rättegångsbalken, för att möjliggöra häktning på grund av recidivfara vid mindre allvarlig brottslighet. Det föreslås även att proportionalitetsprincipen införs i ett nytt andra stycke. Syftet med att införa tredje punkten är att säkerställa en snabb lagföring – genom häktning – för att beivra fall av uppenbara lagtrots vid mindre allvarlig brottslighet (främst grov olovlig körning). Redan idag görs en proportionalitetsbedömning vid häktning enligt bestämmelsen i 24 kap. 1 § tredje stycket rättegångsbalken. Ett införande av proportionalitetsprincipen även i 24 kap. 2 § framstår därför som överflödigt och det finns risk att domstolarna kommer att tillämpa den nytillkomna häktningsgrunden mer restriktivt än vad syftet är. En annan lösning för att uppnå syftet med lagändringen är att i stället göra en ändring redan i 24 kap 1 § rättegångsbalken på det sätt att tredje punkten i första stycket tas bort och ersätts med ett nytt andra stycke med följande lydelse:

”Den som på sannolika skäl är misstänkt för brott får häktas oberoende av brottets beskaffenhet, om det finns en risk att den misstänkte fortsätter sin brottsliga verksamhet och det inte kan antas att han eller hon endast kommer att dömas till böter.”

En sådan lösning tydliggör det utökade utrymmet för häktning på grund av recidivfara samtidigt som den oklarhet som flera olika proportionalitetsbestämmelser kan innebära undviks.

Om tingsrättens förslag till ändring genomförs bör bestämmelsen om en veckas frist i förslaget till ändring av 45 kap. 14 § rättegångsbalken ändras så att den inte kommer omfatta alla som är häktade på recidivfara. Lämpligen kan i så fall i stället anges att fristen på en vecka gäller om det för brottet inte är föreskrivet längre straff än fängelse sex månader; annars bör den normala 14-dagarsfristen enligt huvudregeln gälla.

Angående den föreslagna ändringen i 45 kap. 14 § rättegångsbalken bör även påpekas följande. Genom förslaget kommer bestämmelsen att ange två tidsfrister för när huvudförhandling i ett mål kan hållas då 29 § lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare (LUL) är tillämplig. Tingsrätten föreslår därför att 29 § i LUL ändras så att det framgår vilken tidsfrist som ska tillämpas när huvudförhandling ska hållas i ungdomsmål.

5. Slutunderrättelse vid enklare förundersökningar (kapitel 7)

Tingsrätten tillstyrker de föreslagna ändringarna vad gäller förenklade bestämmelser om slutunderrättelse vid enklare förundersökningar (kapitel 7.1). Tingsrätten tillstyrker även de ändringar som innebär lättnader i bestämmelserna om delgivning av underrättelse vid slutförd förundersökning (kapitel 7.2). Delgivningsbestämmelsen finns idag i förordningen (2017:1028) om en försöksverksamhet med snabbare handläggning av brott. Det har inte framkommit något som ger anledning att anta att ett permanent införande av bestämmelsen skulle få oönskade konsekvenser. Det är tingsrättens uppfattning att de föreslagna ändringarna och de ökade möjligheterna till slutunderrättelse genom elektroniska kommunikationsmedel kommer leda till en snabbare lagföring.

6. Reformbehov (kapitel 8)

Utredningen lyfter och belyser många viktiga frågor. Tingsrätten välkomnar särskilt att de olika delgivningsformerna ses över, främst vad gäller tekniska delgivningsmetoder och utvecklingen av dessa.

I yttrandet har lagmannen Ylva Norling Jönsson, ordförande, chefsrådmannen Stefan Reimer samt tingsnotarierna Johanna Fröberg och Eric Leghammar (föredragande och referenter) deltagit.

Ylva Norling Jönsson

Johanna Fröberg

Eric Leghammar